

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 1507-2551

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 1507-2008

เห็ดหูหนูสด

FRESH JELLY MUSHROOM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 67.080.20

ISBN XXX-XXX-XXX-X

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 1507-2551

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 1507-2008

เห็ดหูหนูสด

FRESH JELLY MUSHROOM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 125 ตอนพิเศษ 139 ง

วันที่ 18 สิงหาคม พุทธศักราช 2551

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาร่างมาตรฐานเห็ด เรื่อง เห็ดหูหนูสด

1.	คุณหญิงประไพศรี พิทักษ์ไพรวรรณ	ประธานอนุกรรมการ
2.	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร
(นายกิตติศักดิ์ กิริติยะอังกูร)	อนุกรรมการ
3.	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
(นางสาวจิราภา จอมโธสง)	อนุกรรมการ
4.	ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์
(นายอภิรัฐ นิโครธานนท์
นายสุวิศิษฎ์ โชติพุทธิกุล)	อนุกรรมการ
5.	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นางอรทัย ศิลปนภาพร)	อนุกรรมการ
6.	ผู้แทนสำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
(นางอัจฉรา พยัพพานนท์)	อนุกรรมการ
7.	ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(นางสาวประภาพร ตั้งกิจโชติ)	อนุกรรมการ
8.	ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
(นายเจริญ ต้วงเผือก)	อนุกรรมการ
9.	ผู้แทนสมาคมนักวิจัยและเพาะเห็ดแห่งประเทศไทย
(นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต)	อนุกรรมการ
10.	ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการพืช ผักผลไม้ไทย	อนุกรรมการ
11.	ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป
(นางสาววนิดา เขียรสรระน้อย)	อนุกรรมการ
12.	ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนเกษตรกร หรือผู้แทนภาคเอกชน (เฉพาะคราวประชุม)
(นายวิศิษฎ์ ลิ้มประนะ ผู้แทนภาคเอกชน
นายปราโมทย์ ไทยทัตกุล ผู้แทนภาคเอกชน
นางอุดมลักษณ์ กาญจน์อรร่วมกุล ผู้แทนภาคเอกชน)	อนุกรรมการ

12. ผู้แทนสำนักมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นางสาวก่อดดี ผลเกลี้ยง)	อนุกรรมการและเลขานุการ
13. ผู้แทนสำนักมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นางสาวบัววรรณ จุ้ยเพชร)	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เห็ดหูหนูสดเป็นสินค้าเกษตรที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและการส่งออก การกำหนดมาตรฐานเห็ดหูหนูสดจึงมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพในการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ผลิตผลเห็ดหูหนูมีมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัย สร้างความน่าเชื่อถือให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมทั้งส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเห็นสมควรจัดทำมาตรฐานเห็ดหูหนูสดขึ้น

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยระดับชาติเกี่ยวกับเห็ดหูหนูสดที่สำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการบ่งชี้คุณภาพ การแบ่งชั้นคุณภาพ และการกำหนดรหัสขนาดของเห็ด ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งได้รับความร่วมมือการดำเนินงานจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

UNECE. 2004. The UNECE Standard for Cultivated Mushrooms (Agaricus) (UNECE STANDARD FFV-24). The United Nations Economic Commission for Europe.

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ : เห็ดหูหนูสด
พ.ศ. 2551

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง เห็ดหูหนูสด เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2551 จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง เห็ดหูหนูสด ไว้ใช้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2551

(นายสมศักดิ์ ปริศนานันท์กุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

เห็ดหูหนูสด

1 ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ครอบคลุมเห็ดหูหนู (wood ear mushroom หรือ jelly mushroom หรือ black jelly fungus) พันธุ์ที่ผลิตเป็นการค้า มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Auricularia polytricha* (Mont.) Sacc. อยู่ในวงศ์ Auriculariaceae สำหรับจำหน่ายสด

2 คุณภาพ

2.1 คุณภาพขั้นต่ำ

2.1.1 เห็ดหูหนูทุกชั้นคุณภาพต้องมีคุณภาพดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะมีข้อกำหนดเฉพาะของแต่ละชั้น และเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้มีได้ตามที่ระบุไว้

- (1) เป็นเห็ดหูหนูทั้งกลุ่มหรือดอกเดี่ยว
- (2) ดอกเห็ดมีความสด^{1/}
- (3) ไม่เสื่อมคุณภาพที่จะทำให้ไม่เหมาะต่อการบริโภค
- (4) สะอาดและปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้ ยกเว้นเศษวัสดุเพาะที่ติดกับฐานดอก
- (5) ไม่มีศัตรูเห็ด ที่มีผลกระทบต่อลักษณะทั่วไปของเห็ดที่มองเห็นได้
- (6) ไม่มีร่องรอยการทำลายของศัตรูเห็ดที่มีผลกระทบต่อลักษณะทั่วไปของเห็ด
- (7) ไม่มีกลิ่นแปลกปลอม และ/หรือ รสชาติผิดปกติ
- (8) ไม่มีความชื้นที่ผิดปกติจากภายนอก ยกเว้นละอองน้ำที่เกิดจากการหายใจของดอกเห็ด หรือหยดน้ำที่เกิดหลังจากนำออกจากห้องเย็น

2.1.2 เห็ดหูหนูต้องได้รับการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุและการขนส่งอย่างระมัดระวัง เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ยอมรับได้เมื่อถึงปลายทาง

^{1/} ความสดของเห็ดหูหนูสังเกตได้จากเนื้อของดอกเห็ดมีความยืดหยุ่นดีเมื่อสัมผัส และมีกลิ่นของเห็ดตามธรรมชาติ

2.2 การแบ่งชั้นคุณภาพ

เห็ดหูหนูตามมาตรฐานนี้ แบ่งเป็น 3 ชั้นคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ชั้นพิเศษ (extra class)

เห็ดหูหนูในชั้นนี้ต้องมีคุณภาพดีที่สุดในลักษณะ^{2/} ตรงตามพันธุ์ เป็นดอกตูม โดยอาจมีดอกบานได้บ้างเล็กน้อย อาจเป็นดอกกลุ่มหรือดอกเดี่ยว ฐานดอกเล็ก เนื้อดอกเห็นหนาและมีความยืดหยุ่นดี ไม่มีรอยตำหนิด้านสี และผิวของดอก ในกรณีที่มีตำหนิต้องเป็นตำหนิผิวเล็กน้อยที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน โดยไม่มีผลต่อลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ คุณภาพผลิตผล คุณภาพการเก็บรักษา และการจัดเรียงเสนอในภาชนะบรรจุ ไม่มีวัสดุเพาะติดที่ฐานดอก

2.2.2 ชั้นหนึ่ง (class I)

เห็ดหูหนูในชั้นนี้มีคุณภาพดี มีลักษณะตรงตามพันธุ์ เห็ดหูหนูอาจมีตำหนิที่สามารถมองเห็นได้ ด้านรูปทรงสี และผิวของดอกไม่เกิน 5% และให้มีดอกบานช่วยได้ไม่เกิน 10% ของกลุ่มดอกเห็ดหูหนูทั้งหมด โดยตำหนิดังกล่าวต้องไม่มีผลต่อลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ คุณภาพผลิตผล คุณภาพการเก็บรักษา และการจัดเรียงเสนอในภาชนะบรรจุ

2.2.3 ชั้นสอง (class II)

เห็ดหูหนูในชั้นนี้รวมเห็ดหูหนูที่มีคุณภาพไม่เข้าชั้นคุณภาพที่สูงกว่า แต่มีคุณภาพชั้นต่ำตามที่กำหนดในข้อ 2.1 เห็ดหูหนูในชั้นนี้มีตำหนิด้านรูปทรง สี และผิวของดอกได้ไม่เกิน 10% และให้มีดอกบานช่วยได้ไม่เกิน 15% ของกลุ่มดอกเห็ดหูหนูทั้งหมด โดยตำหนิดังกล่าวต้องไม่มีผลต่อลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ คุณภาพผลิตผล คุณภาพการเก็บรักษาและการจัดเรียงเสนอในภาชนะบรรจุ

3 ขนาด

ขนาดของเห็ดหูหนู พิจารณาจากกลุ่มดอกเห็ดหูหนู โดยวัดจากความยาวเส้นผ่าศูนย์กลาง ณ ส่วนที่กว้างที่สุดของดอก มีขนาดไม่น้อยกว่า 1 cm

^{2/} ลักษณะของเห็ดหูหนู: ดอกเห็ดมีลักษณะเป็นแผ่นวัน ดอกตูมมีรูปทรงคล้ายหูหนูหรือรูปถ้วย ดอกบานแผ่ออกคล้ายพัด ปลายขอบโค้ง มีจีบยื่นหยักเล็กน้อยถึงปานกลาง เนื้อดอกนุ่มและยืดหยุ่น มีสีตั้งแต่ สีขาวนวล ชมพูอมน้ำตาล น้ำตาลอ่อนถึงน้ำตาลเข้ม

4 เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน

เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องคุณภาพ ที่ยอมให้มีได้ในแต่ละภาชนะบรรจุ สำหรับผลิตภัณฑ์ไม่เข้าชั้นที่ระบุไว้ มีดังนี้

4.1 เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องคุณภาพ

4.1.1 ชั้นพิเศษ (extra class)

ไม่เกิน 5% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของเห็ดหูหนูที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นพิเศษ แต่เป็นไปตามคุณภาพชั้นหนึ่ง หรือคุณภาพยังอยู่ในเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของคุณภาพชั้นหนึ่ง

4.1.2 ชั้นหนึ่ง (class I)

ไม่เกิน 10% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของเห็ดหูหนูที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นหนึ่ง แต่เป็นไปตามคุณภาพชั้นสอง หรือคุณภาพยังอยู่ในเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของคุณภาพชั้นสอง

4.1.3 ชั้นสอง (class II)

มีเห็ดหูหนูที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นสอง หรือไม่ได้คุณภาพขั้นต่ำ ไม่เกิน 10% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของเห็ดหูหนู แต่ต้องไม่มีดอกเห็ดที่ไม่เหมาะสมต่อการบริโภค

5 การบรรจุและการจัดเรียงเสนอ

5.1 ความสม่ำเสมอ

เห็ดหูหนูที่บรรจุในแต่ละภาชนะบรรจุ ต้องมีความสม่ำเสมอทั้งในเรื่องคุณภาพ และสี ธรรมชาติที่มองเห็นจากภายนอกภาชนะบรรจุ เห็ดหูหนูส่วนที่มองเห็นต้องเป็นตัวแทนของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด

5.2 การบรรจุ

ต้องบรรจุเห็ดหูหนูในลักษณะที่สามารถเก็บรักษาเห็ดหูหนูได้เป็นอย่างดี วัสดุที่ใช้ภายในภาชนะบรรจุต้องใหม่ สะอาด และมีคุณภาพ สามารถป้องกันความเสียหายที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพของเห็ดหูหนู หากมีการใช้วัสดุโดยเฉพาะกระดาษหรือตราประทับที่มีข้อกำหนดทางการค้าสามารถทำได้ หากการพิมพ์หรือการแสดงฉลากใช้หมึกพิมพ์หรือกาวที่ไม่เป็นพิษ

5.3 รายละเอียดของภาชนะบรรจุ

ภาชนะบรรจุต้องมีคุณภาพดี ถูกสุขลักษณะ มีการถ่ายเทอากาศที่ดี ยกเว้นกรณีบรรจุในภาชนะปิดที่มีการควบคุมอุณหภูมิ ไม่มีกลิ่นและสิ่งแปลกปลอม มีคุณสมบัติทนทานต่อการขนส่ง และรักษาคุณภาพเห็ดหูหนูได้

6 เครื่องหมายและฉลาก

6.1 ภาชนะบรรจุสำหรับผู้บริโภค

อย่างน้อยต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดที่ภาชนะบรรจุเห็นuhuให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่เป็นเท็จหรือหลอกลวง ดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของผลิตภัณฑ์

ให้ระบุข้อความว่า “เห็นuhuสุด”

(2) ชั้นคุณภาพ

(3) น้ำหนักสุทธิเป็นกรัม หรือกิโลกรัม และวัน/เดือน/ปี ที่บรรจุ

(4) ข้อมูลผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

ให้ระบุชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิต หรือแบ่งบรรจุ หรือจัดจำหน่าย ทั้งนี้อาจแสดงชื่อและที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือผู้แบ่งบรรจุก็ได้ กรณีเห็นuhuนำเข้าไประบุชื่อ และที่ตั้งของผู้นำเข้า

(5) ข้อมูลแหล่งผลิต

ให้ระบุประเทศผู้ผลิต ยกเว้นกรณีเห็นuhuที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ

(6) ภาษา

กรณีที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศต้องใช้ข้อความภาษาไทย กรณีที่ผลิตเพื่อการส่งออกให้แสดงข้อความเป็นภาษาต่างประเทศได้

6.2 ภาชนะบรรจุสำหรับขายส่ง

แต่ละภาชนะบรรจุ ต้องมีข้อความที่ระบุในเอกสารกำกับสินค้า ฉลาก หรือแสดงไว้ที่ภาชนะบรรจุ โดยข้อความต้องอ่านได้ชัดเจน ไม่หลุดลอก ไม่เป็นเท็จหรือหลอกลวง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของผลิตภัณฑ์

ให้ระบุข้อความว่า “เห็นuhuสุด”

(2) ชั้นคุณภาพ

(3) น้ำหนักสุทธิเป็นกรัม หรือกิโลกรัม และวัน/เดือน/ปี ที่บรรจุ

(4) ข้อมูลผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

ให้ระบุชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิต หรือแบ่งบรรจุ หรือจัดจำหน่าย และหมายเลขรหัสสินค้า (ถ้ามี) ทั้งนี้อาจแสดงชื่อและที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือผู้แบ่งบรรจุก็ได้ กรณีเห็นเหตุพหุนำเข้าให้ระบุชื่อ ที่ตั้ง ของผู้นำเข้า

(5) ข้อมูลแหล่งผลิต

ให้ระบุชื่อประเทศผู้ผลิต หรือพื้นที่ที่ผลิต ยกเว้นกรณีเห็นเหตุพหุนำเข้าเพื่อจำหน่ายในประเทศ

(6) ภาษา

กรณีผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศต้องใช้ข้อความเป็นภาษาไทย กรณีผลิตเพื่อการส่งออกให้แสดงข้อความเป็นภาษาต่างประเทศได้

6.3 การแสดงเครื่องหมายรับรองคุณภาพ

การแสดงเครื่องหมายรับรองคุณภาพตามมาตรฐานนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรกำหนด

7 สารปนเปื้อน

ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง สารปนเปื้อน

8 สารพิษตกค้าง

ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดของ มกอช. 9002 มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด และ มกอช. 9003 มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดที่ปนเปื้อนจากสาเหตุที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

9 สุขลักษณะ

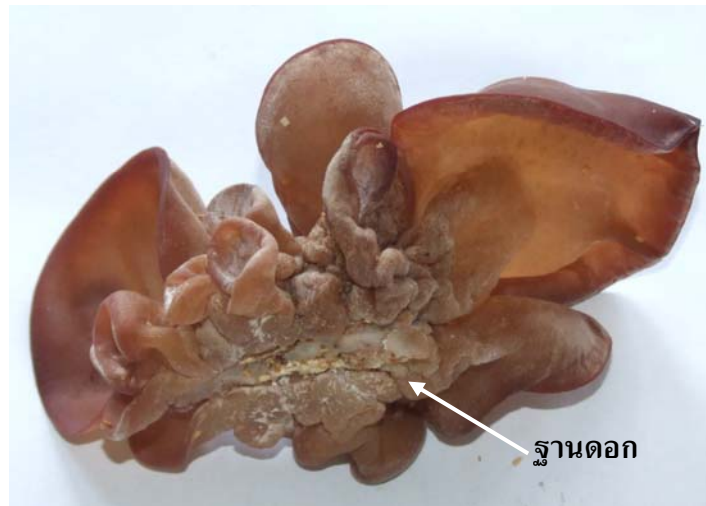
การเก็บเกี่ยว การปฏิบัติต่อเห็ดหูหนูในขั้นตอนต่างๆ รวมถึงการเก็บรักษา การบรรจุ และการขนส่ง ต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

10 วิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง

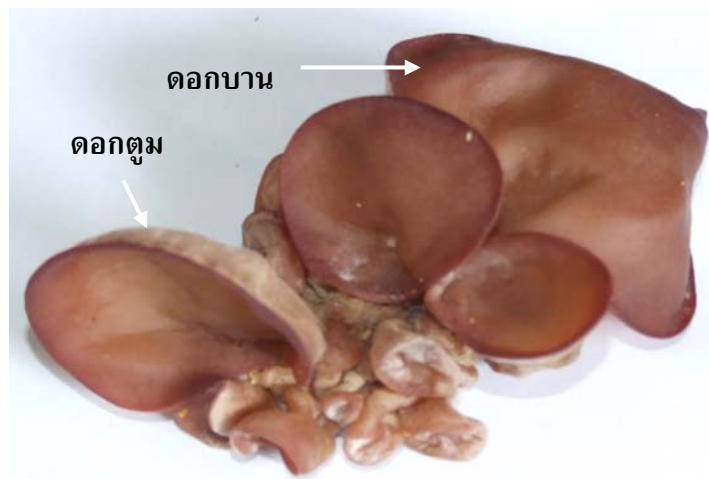
ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง วิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง

ภาคผนวก ก

ภาพแสดงเห็นทูลหนูสด

ภาพ ก.1 ฐานดอก

ภาพ ก.2 ดอกตูมและดอกบาน

ภาพ ก.3 ดอกบานช่วย

ภาคผนวก ข

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานนี้ และหน่วย SI (International System of Units หรือ *Le Système International d' Unités*) ที่ยอมรับให้ใช้ได้ ดังนี้

ปริมาณ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย SI
ความยาว	เซนติเมตร (centimeter)	cm